

Valtiovarainministeriö
Kirjaamo

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista

Lausuntopyynnön diaarinumero: VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa. Ministeriön edustaja oli mukana työryhmän työssä.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että pääosin raportissa esitetyt havainnot lainsäädännön kehittämistarpeista ovat oikeita. Hallitusohjelman tavoitteita yhden tiedon kysymisestä vain kerran ja tiedon hyödyntämisen edistämisestä ei voida saavuttaa nykyisen suurelta osin vanhentuneen ja pirstaloituneen lainsäädännön ja siihen perustuvien käytänteiden avulla. Monet raportissa esitetyt näkemykset, kuten viranomaisten välisen tiedonvaihdon tehostaminen rajapintojen avulla, päällekkäisen ja tarpeettoman sääntelyn karsiminen sekä keskeisten yleislakien uudistamistarve ovat tärkeitä ja kannatettavia jatkotyön lähtökohtia.

Työryhmän toimeksianto oli aikataulultaan varsin tiukka. Myös tämä seikka huomioon ottaen on syytä kiittää raportin kunnianhimoista otetta. Samasta syystä johtuen raportin sisällöstä huomattava osa on kuitenkin sellaista, josta työryhmä ehti keskustella vain vähän tai ei laisinkaan. Tämä seikka tuotiin ilmi työryhmän viimeisessä kokouksessa ja todettiin, että raportissa esille tuotuja näkemyksiä on monelta osin syytä pitää alustavina työhypoteeseina, joiden pohjalta jatkotyötä tehdään. Niitä ei pidä ottaa annettuina tosiasioina, mikäli myöhemmin on syytä tehdä toinen arvio. Tämä seikka olisi hyvä muistaa jatkotyössä. Ylipäätään on todettava, että ratkaisevaa on se, millaisia lainsäädäntöehtotuksia jatkotyössä tehdään, ja millaisella aikataululla ne pystytään antamaan. On syytä varmistaa, että myös jatkotyössä toteutuu avoimuus ja horisontaalinen yhteistyö eri ministeriöiden välillä.

Raportin viimeistelyvaiheessa valtiovarainministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön välillä todettiin yhteisesti, että raportista poistetaan maininta, jonka mukaan viranomaisen rekisterissä olevan tiedon luovuttaminen kehittämis- ja innovaatio toimintaan edellyttäisi sitä, että kehitys- ja innovaatio toiminta määriteltäisiin henkilötietojen käsittelyperusteeksi kansallisessa tietosuojalaissa. Tällainen maininta lienee kuitenkin epähuomioissa jäänyt yhteen kohtaan raporttia (s. 16, toisen kappaleen loppu). Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että EU:n yleinen tietosuojasetus ei ota kantaa sii-

Id Versionumero

hen, millaisella sääntelyinstrumentilla kansallisista poikkeuksista säädetään. Se sallisi jopa lakia alemmantasoiset säännökset. Suomen perustuslaillinen perinne edellyttää laintasoista sääntelyä, mutta laki voi olla yhtä hyvin erityislainsäädäntöä kuin yleislainsäädäntöäkin. Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että eduskunnan käsiteltäväksi on hiljattain toimitettu hallituksen esitys laiksi liikennekaaren muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 145/2017, esitys hyväksyttiin valtioneuvoston istunnossa 19.10.2017). Kyseinen esitys sisältää säännöksen liikenneasioiden rekisterin tietojen luovuttamisesta kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo edelleen, että tällaista luovutusperustetta tuskin voitaisiin säätää yleislaissa, koska se edellyttää rekisterikohtaista arviota luovutettavista tiedoista ja korkean tietosuojan tason takaamiseksi tarvittavista suojoimista. Myös yleisesti raportti korostaa yleislainsäädännön merkitystä suhteessa sektorikohtaiseen lainsäädäntöön. On totta, että monet asiat voitaisiin jättää yleislaeissa tehtyjen ratkaisujen varaan. Tarve sektorikohtaiselle sääntelylle ei kuitenkaan poistu johtuen jo siitä, että rekistereissä olevat tiedot ja niitä koskeva kansainvälinen ja EU-sääntely vaihtelevat voimakkaasti.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää edelleen huomiota avoimen tiedon käsittelyyn raportissa. Ministeriö pitää hyvänä sitä, että viranomaiset veloitettaisiin aktiivisesti tarjoamaan hallussaan olevia julkisia tietoaineistoja yleiseen tietoverkkoon maksutta ja koneellisesti luettavassa muodossa. Ministeriö katsoo kuitenkin, että tiedon avaamisen edellytykseksi ei tulisi kategorisesti asettaa kustannusten arviointia. Tarkkojen euromääräisten kustannus-/hyötyarvioiden tekeminen on erittäin haastavaa, etenkin nopeasti muuttuvan toimintaympäristön huomioiden. Viranomaisen voi olla vaikea ennustaa, mikä tieto olisi esimerkiksi palveluinnovaatioiden kannalta merkityksestä (lähi)tulevaisuudesta tai vaikkapa yhdistettynä toiseen tietojoukkoon. Myös anonymisointiin tulisi kannustaa aktiivisesti, jotta siihen liittyvät käytännöt kehittyisivät ja enemmän tietoa saataisiin toimijoiden käyttöön.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää vielä huomiota raportissa esitettyyn asiakirjojen julkisuutta koskevien merkintöjen uudistusehdotuksiin. Ministeriö pitää selkeyttävänä ehdotusta, jonka mukaan yksityistä etua luokittelevasta suojaustasoluokituksesta luovuttaisiin. Sen sijaan julkisen ja salassa pidettävän väliin mahdollisesti tuleva merkintä ”EI JULKINEN” tai ”HARKINNANVARAISESTI JULKINEN” ei olisi omiaan luomaan lisää selkeyttä.

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö, ylijohtaja

Kirsi Miettinen
Lainsäädäntöneuvos

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

Liitteet -
Jakelu Valtiovarainministeriö
Tiedoksi -

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--